

О.В. Коломієць

кандидат політичних наук,

старший науковий співробітник військової частини А1906

ТРАНСФОРМАЦІЯ БЕЗПЕКОВОЇ ПАРАДИГМИ РУМУНІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У статті проаналізовано Концепцію національної безпеки Румунії. На підставі проведено аналізу розглянуто її основні ознаки та характеристики, а також ідеологічна спрямованість. Автором запропоновано класифікацію моделі національної безпеки, а також здійснена оцінка Концепції як можливої загрози національним інтересам України.

Ключові слова: Румунія, концепція, національна безпека, євроатлантична інтеграція, європейська інтеграція.

Країни Центральної та Південно-Східної Європи після падіння СРСР і краху біполярної системи світобудови обрали шлях євроатлантичної та європейської інтеграції, який, на думку політичної еліти країн, найкраще гарантував їх національну безпеку та суверенітет. Такий вибір зміцнив внутрішню й зовнішню стабільність країн регіону, створивши сприятливіші умови для здійснення суспільно-політичних і соціально-економічних реформ.

Демократичність суспільного життя й державного управління, контроль за армією і правоохоронними органами з боку громадянського суспільства, верховенство права і прозорість законодавства, ринкова економіка і нетерпимість до корупції, повага прав і свобод громадян та національних меншин, повага суверенітету і територіальної цілісності інших країн – от неповний перелік основних принципів і цінностей країн-учасниць як Європейського Союзу, так і НАТО. Задля набуття членства в зазначених міжнародних організаціях країни-кандидати повинні не лише поділяти наведені цінності, а й

здійснити комплекс необхідних соціально-політичних та економічних реформ.

Сфера національної безпеки держави є предметом пріоритетних досліджень як національних, так і світових учених. *Актуальність* і необхідність даних досліджень підтверджується сучасними реаліями й проблемами нового світоустрою, який ще перебуває на стадії формування. Разом з тим, у більшості наукових праць вітчизняних учених немає системних комплексних опрацювань проблематики національної безпеки держави в умовах суспільно-політичних трансформацій, найнечисленніші дослідження зазначеної проблематики щодо Румунії.

Проблеми забезпечення національної безпеки держави в умовах суспільно-політичних трансформацій знайшли відображення у творчих доробках вітчизняних *науковців*, зокрема, О. Белов, О. Брусилівська, О. Власюк, В. Горбулін, А. Єрмолаєв, Г. Зеленько, І. Корнілов, В. Крутов, І. Максименко, М. Ожеван, Б. Парахонський, Г. Перепелиця, С. Пирожков, Г. Ситника, Т. Стародуб, Г. Яворська, а також зарубіжних дослідників і практиків: Г. Брауна, О. Бренінкмейєра, М. Вlachової, К. Доннеллі, М. Капаріні, Н. Слатінські, Ф. Флурі, Дж. Хартгла, В. Шаламанова та інших.

Метою статті є аналітичне дослідження Концепції національної безпеки Румунії, визначення її характерних ознак та класифікації моделі безпеки, а також оцінювання Бухареста як можливої загрози національним інтересам України.

Після повалення диктатури Н. Чаушеску незалежна Румунія успадкувала від неї низку негативних факторів: централізовану систему влади, величезний державний апарат та номенклатуру, необмежену владу спецслужб, малоефективне виробництво, зубожіле населення, а також хронічні етнічні суперечності, переважно між румунами та компактно проживаючими представниками угорської меншини. У певний момент вони виявлялись у сутичках на національному ґрунті.

З поваленням диктатури Бухарестом була розроблена і набула чинності нова демократична конституція 1991 р., з'явилися незалежні ЗМІ, реальна багатопартійність, незалежні

профспілки та неурядові організації, було прийняте ліберальне законодавство, що забезпечило відкриття приватних підприємств, надходження іноземних інвестицій і приватизацію земель. Незважаючи на це, перехід Бухареста від тоталітаризму до демократії загалом був складним, повільним і суперечливим. Так, не була проведена люстрація, влада використовувала шахтарів для розгону виступів опозиції тощо. Опозиція аргументовано звинувачувала президента І. Ілієску та його однопартійців у авторитаризмі, корупції та втручанні в діяльність судів. Водночас низка партій та державних діячів Бухареста у певній мірі підтримували ідею відновлення «Великої Румунії», використовуючи її для підвищення власного політичного рейтингу, вживали заходи, спрямовані на реабілітацію військового злочинця І. Антонеску.

Небажання опинитись у «сірій зоні» між країнами НАТО і Росією змусило Бухарест обрати курс на євроатлантичну та європейську інтеграцію, розпочавши реалізацію програми економічних і соціальних реформ, спрямованих на адаптацію країни до вимог членства в Альянсі та Євросоюзі. Обраний шлях країни був підтриманий переважною більшістю населення. Упродовж наступного десятиліття рівень цієї підтримки залишався стабільно високим – до 80%. Певне тимчасове падіння популярності НАТО відбулося лише під час кризи довкола Косова і бойових дій проти Югославії.

Позитивною тенденцією нині є зміцнення міжнародного іміджу Румунії як важливого і серйозного партнера в політичному, економічному та військовому співробітництві. Слід зазначити, що Аналіз пріоритетів зовнішньої політики Румунії визначається такими зовнішніми чинниками:

патронація правлячої румунської еліти з боку Франції, для якої Румунія є другим після Польщі пріоритетом у наданні інвестиційної допомоги серед посткомуністичних країн. Здійснюється також тісне співробітництво спецслужб та оборонних відомств обох країн, які лобіювали в європейських структурах прагнення румунського керівництва щодо прийняття Румунії до НАТО і ЄС;

у країні значний вплив на політичні рішення Бухареста здійснюють США, Німеччина та Ізраїль;

з часів комуністичного режиму Румунія має відносини особливого партнерства з «товаришами із Китаю», які мають і нині значний вплив на румунську еліту.

Міжнародні відносини Бухареста із сусідніми державами носили досить проблемний, навіть конфронтаційний характер. Симпатії значної частини населення до політичної платформи радикальних політичних партій дозволяли політичній еліті заявляти про «незаконне» перебування румунських земель у складі сусідніх країн та історичне право Румунії на їх повернення. Водночас, прагнучи збільшити свої шанси на входження до Альянсу у «першій черзі» його розширення, Бухарест змістив пріоритет своїх претензій з територіальних питань на забезпечення прав румунської меншини, а також уклав відповідний політичний договір з Україною.

Наприкінці минулого століття із закінченням «холодної війни» та розпадом Радянського Союзу Румунія обрала курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію, ставши в 1993 р. асоційованим членом ЄС, першою приєдналась і брала активну участь у програмі НАТО «Партнерство заради миру» 1994 р., сподіваючись увійти до Альянсу на першому етапі його розширення. У цьому її активно підтримували країни-учасниці Альянсу Південної Європи. Проте Сполучені Штати вважали, що Бухарест був ще не готовий до такого кроку. Щоб заохотити Румунію до подальших зусиль президент США Б. Клінтон відразу після Мадридського саміту НАТО 1997 р. відвідав Бухарест, де проголосив про встановлення між двома країнами стратегічного партнерства, намагаючись закріпити Бухарест у зоні свого впливу та перетворити на один із плацдармів свого проникнення і закріплення у Південно-Східній Європі [1–5].

Після рішення Альянсу про запровадження для країн-кандидатів Плану дій щодо членства 1999 року, офіційний Бухарест у межах його реалізації на щорічній основі розробляв національні програми з переліком конкретних заходів у різних сферах, які необхідно було здійснити.

На час проведення Празького саміту НАТО 2002 року Румунія все ще не могла продемонструвати значні досягнення у власній адаптації до вимог Альянсу в більшості сфер, які потребували внутрішніх реформ. Щоб хоч якось збалансувати це політичними аргументами, для демонстрації внутрішньополітичної стабільності румунський уряд і лідери всіх парламентських партій незадовго до саміту оприлюднили спільну декларацію про підтримку зусиль виконавчої влади щодо інтеграції до НАТО. Також Бухарест пропагував на всіх рівнях тезу про Румунію як «постачальника» безпеки і фактор стабільності на Балканах і привертав увагу до свого внеску в операції Альянсу [1–2; 6–7].

В умовах «війни з терором» для США і НАТО зріс вплив військових чинників на прийняття рішення щодо розширення Альянсу. Тому, незважаючи на незавершеність реформ, передусім у сфері юстиції, оборони, відсутність успіхів у боротьбі з корупцією, тіньовим капіталом та бюрократією тощо та слабку відповідність критеріям вступу, Румунія на Празькому саміті НАТО отримала запрошення розпочати переговори про вступ, а 2004 р. стала повноцінним членом Альянсу, вступивши 2007 р. до Євросоюзу. При цьому румунське керівництво зобов'язалося продовжити реформи аж до досягнення Румунією повної відповідності вимогам НАТО.

Отже, вступ Румунії до Організації Північно-Атлантичного договору відбувся завдяки політичному рішення, прийнятому країнами-членами Альянсу, насамперед, США і в умовах неповної відповідності вимогам, які ставилися перед країнами-кандидатами [1–2; 8–10].

У Румунії в умовах суспільно-політичних трансформацій на початку нового тисячоліття сформувалася нормативно-правова база з'ясування питань національної безпеки, підґрунтя якої становить Конституція, Стратегія національної безпеки 2006 р. і Військова доктрина країни 2011 р. [11–12].

Стратегія національної безпеки виходить з того, що в країні немає зовнішніх ворогів, встановлення мирних відносин із сусідами та мінімальною можливістю виникнення короткострокової та середньострокової основної загрози

національній безпеці. Стратегія є чітко активно оборонною та складається з чотирьох стратегічних концепцій: надійна оборонна спроможність, реструктуризація і модернізація, розширене й ефективніше партнерство і поступова інтеграція.

Стратегічні концепції є основним керівництвом до дії щодо використання Збройних Сил (ЗС) задля впровадження Військової доктрини країни. Зокрема Концепція визнає структуру організації, оснащення і підготовки ЗС.

До сфери національних інтересів Румунії Концепція відносить перехрестя чотирьох стратегічних вимірів: Центральну Європу як майбутній полюс регіонального добробуту; Південно-Східну Європу – джерело нестабільності; Співдружність незалежних держав, яка нині переживає кризу ідентифікації, і сферу Чорного моря – стратегічно важливої зони південного флангу Північноатлантичного Альянсу і транзитного шляху енергетичних ресурсів з Центральної Азії.

Для сприяння і захисту інтересів країни й досягнення цілей національної безпеки завдяки дієвому використанню військових ресурсів, останній необхідно самостійно або у співробітництві з партнерами й майбутніми союзниками відбивати будь-яку можливу агресію. Концепція констатує необхідність прискорення процесу вступу до Альянсу задля отримання колективної системи безпеки.

Уводиться поняття концепції «поступової і гнучкої реакції на зовнішні загрози», що містить у собі відповідні дії із застосуванням контролюючих з'єднань, з'єднань раннього оповіщення, миротворчих, основних та резервних підрозділів.

Зазначені концепція складається з чотирьох етапів: концепція раннього оповіщення спеціалізованими з'єднаннями мирного часу, що дислокуються поблизу кордонів і в глибині території країни, і забезпечують контроль і раннє оповіщення. Завданнями зазначених підрозділів є попередження стратегічних сюрпризів, виявлення і моніторинг будь-яких ознак, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями і розвитком загроз, конфліктних ситуацій або небезпеки початку воєнної агресії проти країни [1–2; 4–5; 11–12].

Концепція швидкого реагування досягається завдяки спланованому проведенню спеціальних, передбачених договорами процедур щодо встановлення довіри, контролю за озброєнням, співробітництва на регіональному рівні, консультацій у межах мирного партнерства і механізмів, вказаних у Хартії ООН.

У випадку збільшення розмірів загрози, що являє небезпечність ворожих дій, необхідно провести негайне і чітке розгортання військових з'єднань. Військові отримують доступну зону для розгортання діючих та з'єднань швидкого реагування, які здатні належно відвести будь-який вид військової агресії. Підгрунтям дії зазначених підрозділів є їх особлива здатність до реагування, своєчасності, вибірковості, динамізмі й гнучкості.

Залежно від масштабу загрози частина основних сил буде спрямована на підтримку підрозділів швидкого реагування. Для чітко визначених ситуацій ЗС країни, відповідно до завдань міжнародної політики, міжнародних зобов'язань держави, повинні бути спроможні підготувати, розгорнути і підтримати участь військових з'єднань у миротворчих операціях, спрямованих на розв'язання кризових ситуацій, які впливають на національні інтереси країни або міжнародної спільноти.

Під час великомасштабної військової агресії проти Румунії, країни-партнери або групи держав, котрим країна зобов'язана надавати підтримку, ЗС повинні бути готові до участі в спільних або змішаних операціях відповідно, до військових стандартів НАТО або ООН.

За наявності подібних обставин у ЗС держави повинні бути вільні підрозділи, які можуть розгортатися на території держави або території, що являє стратегічний інтерес для Румунії.

Під час надзвичайних ситуацій використовується централізований військовий захист.

З метою відвернення ворожого нападу мобілізується система національного захисту і всі доступні людські й матеріальні ресурси. У стані централізованого військового захисту ЗС країни повинні бути готові до відведення озброєної агресії на території країни на стратегічному і військовому рівнях, через заманювання ворога до глибини території для зменшення

його нападаючого потенціалу. Військові дії за межами держави будуть проводитися з метою запобігання тривалій агресії та позбавлення противника можливості негайного переходу до наступальних дій.

У Стратегії національної безпеки Румунії Україна взагалі не згадується. Водночас пріоритетними напрямками розвитку двосторонньої співпраці країни виокремлюються, по-перше, з країнами-членами Євросоюзу і Альянсу; по-друге, Китай, західно-балканські і держави Центральної Азії, Близького Сходу і Латинської Америки.

Також в окремий список внесені Ватикан, Ізраїль і Японія. Що ж стосується розділу про розвиток добросусідських відносин і регіонального співробітництва, то і тут Україна навіть не згадується. Водночас Бухарест окремо підкреслює пріоритетність відносин з Молдовою, далі наголошуються пріоритетність країн Південно-Східної Європи, Чорноморського і Дунайського басейнів, а також прагнення розвивати співпрацю в вежах регіональних організацій. Отже, можна констатувати, що нині Румунія не розглядає Україну як одного з головних регіональних партнерів у розвитку регіональної взаємодії і трансформації потенціалу Чорноморського і Дунайського регіонів у європейську і міжнародну політику.

Передумови для розвитку стратегічних відносин Україна-Румунія зумовлені також спільними інтересами в контексті євроінтеграційних прагнень. На думку автора, саме процеси євроатлантичної інтеграції сприятимуть ефективнішому розв'язанню існуючих проблем у двосторонніх відносинах. Одним з перспективних засобів розв'язання комплексних проблем між Києвом і Бухарестом є регіональна співпраця, яка певною мірою посилює процеси європейської інтеграції на континенті, а також сприяє економічному розвитку як країн, так і окремих регіонів [13, с. 228].

Румунія позиціонує себе як країну-члена Північноатлантичного Альянсу і Євросоюзу, яка забезпечує дієвий транснаціональний транзит у торговій та енергетичній сферах, як бар'єр для нових загроз із Чорноморського та Дунайського регіонів. Бухарест активно намагається набути

статусу посередника при розв'язанні будь-яких регіональних проблем, побоюючись залишитися наодинці із загрозами на південно-східних околицях Союзу. Задля уникнення цього Бухарест останнім часом намагається розвивати регіональні ініціативи та посилювати значення регіональної співпраці країн у Чорноморському та Дунайському регіоні за підтримки європейських і євроатлантичних структур. Тому Румунія розглядає ці регіони як пріоритетні напрями реалізації власних національних інтересів [13, с. 229].

Румунський вплив у політичній сфері на національну безпеку Києва можна умовно поділити на два види структур, які постійно діють на території України. Ними передусім є румунські дипломатичні представництва, а також філії міжнародних і регіональних політичних організацій діяльність яких має тимчасовий характер. У цьому випадку йдеться про офіційні і неофіційні румунські делегації, котрі прибувають до України на нетривалий час для з'ясування певних питань.

У політичних колах Румунії весь час з'ясовується питання про посилення присутності румунських офіційних осіб серед румуномовного населення України. Як практичне втілення цього політичного завдання можна розглядати постійні відвідування районів компактного проживання українських румун представниками владних і громадських організацій Румунії як у складі офіційних, так і неофіційних делегацій. Такі поїздки почали активно використовуватися від 1993 року і впродовж наступних років їх кількість постійно зростала. З 1997 року простежує ще різкіше зростання кількості румунських делегацій, насамперед до Чернівецької та Одеської областей. Зазначене пояснюється геополітичними й етнополітичними чинниками.

Майбутнє ЗС Румунії означено в проєкті Project Force 2005, який передбачає їх скорочення до 100 тисяч військових, реорганізацію як командування, так і рядового складу, тилових і транспортних підрозділів, збільшення професійних військових до 71%. Основу ЗС складатимуть компактні, високоефективні, дійові, гнучкі й структуровані зі стандартами Альянсу військові з'єднання, що перебувають у стані підвищеної бойової готовності. Територіальні та резервні з'єднання будуть

укомплектовані навченим особовим складом, і перебуватимуть у стані бойової готовності відповідно до потреби забезпечення захисту території, підтримку держави та мобілізації [1–2; 6–7; 11–12].

Концепція виокремлює систему партнерства як найкращий спосіб інтеграції ЗС до системи колективної безпеки, унаслідок чого країна розширює партнерські відносини як з країнами-учасницями, так і країнами-кандидатами на вступ до Альянсу, у вигляді спільних навчань і багатонаціональних миротворчих операціях. Євроатлантичну та європейську інтеграцію Концепція розглядає як мету досягнення та виконання завдань румунської національної безпеки, виокремлюючи євроатлантичну як найпріоритетнішу.

Для виконання вищезазначених завдань ЗС Румунії беруть принципи Альянсу, до яких належить спільна солідарність, стратегічна єдність, рівномірний розподіл обов'язків, ризиків і відповідальності, дії з колективного захисту, багатонаціональне фінансування і надійне відбиття агресії.

Стратегічні операції ЗС ґрунтуються на завданнях і пріоритетах оборонної політики країни, стратегічних принципах і рішеннях, що ухвалюються уповноваженими органами в обстановці внутрішньої та міжнародної безпеки.

Виходячи з обставин безпеки операції поділяються на такі категорії: миротворчі, у кризових ситуаціях і військові. У мирний час ЗС країни повинні забезпечувати надійний захист, займаючись питаннями організації ЗС, закупівлями, підготовкою кадрового складу і налаштуванням співробітництва.

До стратегічних операцій Концепція зараховує такі: з розгортання військ задля виконання відповідних операцій; запобігання або участь у запобіганні конфліктам; підготовка населення, економіки та території країни до оборонних заходів і державної підтримки багатонаціональних операцій; виконання військових завдань, передбачених Планом щодо вступу до НАТО та співробітництва при підготовці кадрового складу; участь у миротворчих і гуманітарних операціях, а також підтримка місцевої влади у випадку виникнення надзвичайних ситуацій природного й іншого характеру.

Кінцевий успіх ЗС Румунії в подальших збройних конфліктах залежить від: непередбачених ситуацій, насамперед в інформаційній сфері; здатності ефективного реагування; активного співробітництва з партнерськими ЗС; своєчасного використання резервів; професійного проведення спільних операцій; активного захисту; повної захищеності власних ЗС [1–2; 8–10; 11–12].

Ризик виникнення великих військових конфліктів залишається низьким, відмічає Концепція. Проте існують регіональні, місцеві, невоєнні і воєнні ризики, які тяжко передбачити, що можуть перерости у загрози, що поділяються на такі групи: регіональні, асиметричні, транснаціональні ризики і непередбачувані.

До регіональних ризиків Концепція відносить: стратегічний дисбаланс; військові конфлікти і напруженість з можливістю продовження; постійну соціально-економічну кризу безпосередньо, що впливає на військові можливості і підриває авторитет органів державної влади, можливість підриву фінансових, інформаційних, енергетичних, телекомунікаційних і комунікаційних державних систем; політико-військова конкуренція між ними.

До асиметричних загроз відносять стратегії й умисні дії, спрямовані проти Румунії з використанням різних методів, спрямованих на підриг уразливих об'єктів громадянського призначення, які прямо чи опосередковано можуть вплинути на функціонування ЗС. До зазначених ризиків зараховую: поширення терористичних організацій і їх дій; неконтрольоване поширення і продаж ядерних технологій і матеріалів, зброї масового ураження, боєприпасів та інших смертельних засобів, інформаційна війна; ізолюваність країни на міжнародній арені з інформаційної точки зору у зв'язку з відсутністю відповідної інфраструктури.

Згідно з поняттям транснаціональні ризики не обмежуються державними кордонами. Нові загрози зазначеної категорії ризиків можуть виходити від груп, що сповідують сепаратизм або екстремізм. Інші ризики даної категорії можуть виникнути внаслідок етнічних суперечностей, релігійних війн і

порушення прав людини. Організована злочинність, торгівля забороненими препаратами, зброєю і стратегічними запасами становлять нові ризики.

І, врешті-решт, до непередбачуваних загроз відносять ризики з невідомої сфери, що ґрунтуються на об'єктивних або суб'єктивних факторах. Існуючи відносини з іншими країнами можуть змінити або погіршити ситуацію. Також Концепція виділяє ризики природного характеру, до яких схильний регіон розташування Румунії [1–2; 10–15].

Зауважимо, що одним з основних складників ризику для національної безпеки Бухарест вважає обмежений доступ до регіональних джерел і можливостей, який перешкоджає реалізації національних інтересів. Пріоритетними інтересами Румунії в Чорноморському та Дунайському регіонах є закріплення статусу регіонального лідера; активна участь в економічних проєктах з розвитку демократії, безпеки та стабільності в регіоні; підтримка і розвиток ініціатив щодо поліпшення транспортної, енергетичної та комунікаційної інфраструктури, підвищення рівня екологічної безпеки, розвитку торгівлі, культурного обміну, туризму, науки й технології; поглиблення регіональної співпраці в межах регіональних міжнародних структур; поглиблення відносин між ЄС і регіональними структурами.

З метою реалізації поставлених завдань, які забезпечать Бухаресту статус регіонального лідера і підвищать роль останнього як європейського та євроатлантичного партнера, Румунія має намір сконцентрувати роботу на таких напрямках:

- розширювати співпрацю між дунайськими та чорноморськими країнами в економічній, політичній, соціальній, гуманітарній, науково-технічній сферах;

- сприяти розв'язанню конфліктів у регіоні, боротьбі з транскордонною й організованою злочинністю, нелегальною міграцією, контрабандою зброї та торгівлею людьми;

- розвивати альтернативні нафто і газопроводи, а також транспортні маршрути з інших регіонів до Європи за західноєвропейськими стандартами;

– створювати зони вільної торгівлі між ЄС і країнами Чорноморського та Дунайського регіонів.

Таким чином, офіційний Бухарест як країна-член ЄС намагається цілком відповідати європейським інтересам в Чорноморському регіоні, визначеним у відповідних документах: «Чорноморська синергія», Європейська політика сусідства, Європейський інструмент регіонального та транскордонного співробітництва в Чорноморському регіоні, Стратегія енергетичної безпеки ЄС тощо [13, с. 229].

Суттєві зусилля керівництво країни спрямовує на закріплення статусу провідника безпеки в регіоні, зокрема, Бухарест приєднався та активно діє в межах проєктів чорноморської безпекової політики: «Чорноморська синергія», «Східне партнерство», BLACKSEAFOR. Водночас, Румунія виступає ініціатором заснування низки інституцій, покликаних посилити систему чорноморської безпеки, зокрема, Регіонального центру запобігання та боротьби з транскордонною злочинністю у Південно-Східній Європі, Антитерористичного Альянсу країн Причорномор'я і Балкан, Чорноморської ініціативи з безпеки кордонів, системи SCOHAR – комплексу спостереження в Чорному морі та інших. Крім того, набуття статусу провідника безпеки в регіоні передбачало підвищення рівня власної безпеки через створення стратегічної вісі «США-Великобританія-Румунія» з метою набуття статусу надійнішого та впливовішого партнера Північноатлантичного Альянсу та Євросоюзу в регіоні. Визначальною тенденцією в румунській чорноморській стратегії залишатиметься і посилюватиметься прагнення Бухареста відігравати роль регіонального лідера [1–2; 16].

За дослідженнями фахівців Національного інституту стратегічних досліджень України, вступ Румунії до НАТО забезпечив вихід блоку на західне узбережжя Чорного моря і до Болгарії, а через неї – до з'єднання з «анклавами» Греції і Туреччини [17]. Життя свідчить, що з приєднанням Бухареста до Альянсу баланс сил в акваторії Чорного моря ще більше схилився в бік НАТО.

Загалом у Збройних Силах Румунії триває процес реструктуризації, метою якого є забезпечення взаємодії із силами Альянсу. Зокрема трансформація спеціальних служб Бухареста в галузі інформаційних систем, відбувається за зразком країн із розвинутою економікою, стабільною політичною системою та високим військовим потенціалом. Спецслужби країни розвиваються за моделлю США: спецслужби підпорядковані президенту, а координація їхньої діяльності здійснюється через Вищу раду оборони країни.

Проведений аналіз Концепції національної безпеки Румунії свідчить про те, що остання має чітку орієнтацію на колективний захист від зовнішньої агресії.

Підсумовуючи, констатуємо, що безпосередньої небезпеки від румунської присутності в політичній сфері немає, оскільки за своїми масштабами вона не є достатньо великою, однак аналіз наявних матеріалів свідчить про підготовку керівництвом Румунії основи для винесення на офіційний рівень питання про дотримання Україною прав національних меншин, що в майбутньому може завдати шкоди міжнародному авторитету нашої держави.

Також, вочевидь, що відповідно до чинних нормативних документів у сфері національної безпеки та прагнення до регіонального лідерства в Чорноморському та Дунайському регіонах Румунія є загрозою національним інтересам України, яка за певних обставин може зрости до рівня небезпеки.

Література

1. Сарафінчан Л. Євроатлантична та європейська інтеграція Румунії в контексті міжнародної безпеки // Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей; том. 21-22. – Чернівці : Чернівецький національний університет. – 2010. – С. 273–278.
2. Брежнева Т. Євроатлантична інтеграція України: військово-політичні аспекти / [Т. Брежнева, О. Іжак, А. Шевцов]. – Дніпропетровськ : Пороги, 2003. – 132 с.

3. Dr. Sava, Ionel Nicu. Romanian-Russian Relations in the Context of the Euro-Atlantic Integration Process // Conflict Studies Research Center. – 2007. – № 12. – July. – 10 p.
4. Gallagher, Tom. Romania and the European Union – How the weak vanquished the strong / Tom Gallagher. – London, 2009. – 340 p.
5. Mungiu-Pippidi, A. Europeanization without Democratization: A case of elite conversion. CDDRL. Working Papers. – № 064. – P. IX.
6. Berdila, Iulian. Romania's NATO Membership [Електронний ресурс]. – School of Advanced Military Studies. US Army Command and General Staff College. – Fort Leavenworth, Kansas. – Режим доступу : <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ada437456&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf>
7. Way, I. Leverage and the Post-Communist Divide / [I. Way, S. Linkarage Levitsky] // East European Politics and Societies. – 2007. – Vol. 21. – № 1. – P. 48–66.
8. Prigham, G. The European Union's Democratic Conditionality and Domestic Politics in Slovakia: The Meciар and Dzurinda Governments Compared // Europe-Asia Studies. – 2002. – Vol. 54, № 2. – P. 203–227.
9. Ле Глоаняк А-М. Экспорт, расширение или отговорка? Демократизирует ли Европа? / Ле Глоаняк А-М. // Европа. – 2006. – Т. 6. – № 3 (20). – С. 9.
10. Acikmese, A. Management of Security in EU's Neighborhood: Union's Tactics Revised // Perceptions : journal of International Affairs. – 2005. – Vol. X, № 3. – P. 1–25.
11. Strategia de Securitate Nationala a Romaniei. – Bucuresti, 2007. – 59 p.
12. Військова доктрина Румунії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://constitutions.ru/archives/5646>
13. Максименко І. В. Українсько-румунські відносини в контексті розширення ЄС на Схід / І. В. Максименко // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 3(8). – С. 225–232.

14. Шевченко М. О. Євроатлантична інтеграція Румунії / М.О. Шевченко // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2008. – № 4. – С. 157–163.
15. Петров В. Регіональний аспект зовнішньої політики Румунії / В. Петров // Політологічні та соціологічні студії: збірник наукових праць ; Т. VI. – Чернівці : Видавничий дім «Букрек», 2010. – С. 319–333.
16. Петров В.О. Політика Румунії в Чорноморському регіоні : дис. ... канд. політ. наук, : спец. 23.00.04 / Віктор Олександрович Петров; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2011. – 244 с.
17. Кузьменко А. Регіональні особливості оперативної обстановки на Євразійському просторі: геополітичний аналіз і контррозвідувальна оцінка наслідків для безпеки України : монографія / А. Кузьменко. – К., 2001. – 714 с.

Conception of national security of Romania is analysed in the article. On the basis of it is conducted an analysis it is considered basic signs and descriptions, and also ideological orientation. An author is offer classification of model of national security, and also realizable estimation of Conception in quality of possible threat national interests of Ukraine.

Keywords: Romania, conception, national security, NATO integration, European integration.